«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ΄ 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ρήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς΄ 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΓ΄. Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Μαρτίου 1936 Ἀριθ. 1228

ΜΑΣΤΙΓΕΣ ΔΙΑ ΤΑ ΕΘΝΗ

Ὅ,τι ἰσχύει διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων, πολὺ περισσότερον ἰσχύει καὶ διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἐθνῶν. Ἀκριβῶς δὲ ὁ σοφὸς Σολομῶν ὁμιλεῖ κυρίως περὶ ἔθνους παρανόμου, δηλαδὴ περὶ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται κατὰ πλειοψηφίαν ἀπὸ ἄτομα παράνομα, κυβερνώμενα ἀπὸ ἄρχοντας ἀρεσκομένους εἰς τὴν παρανομίαν καὶ ἀγνοοῦντας τὸ δίκαιον.

Σιγὰ σιγὰ εἰς τὰ ἔθνη αὐτὰ πᾶσα ἀντίληψις δικαιοσύνης καὶ καθήκοντος θὰ ἀποσβεσθῇ ἢ τοὐλάχιστον θὰ ἀμαυρωθῇ. Ἐὰν ζοῦν ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ὑπήκοοί τινες εὐσυνείδητοι καὶ θεοφοβούμενοι, διατελοῦν ὑπὸ ἀληθινὴν καταδυνάστευσιν καὶ δουλείαν. Ποῦ νὰ εὕρουν δίκαιον καὶ προστασίαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοί; Οἱ ἄνθρωποι τοῦ συμφέροντος, οἱ ἐπιτήδειοι νὰ ἐξαγοράζουν συνειδήσεις καὶ νὰ κολακεύουν τοὺς ἰσχύοντας, οἱ μὴ διστάζοντες νὰ πατοῦν εἰς πτώματα καὶ νὰ παχύνωνται μὲ τὸ αἷμα τῶν ἀσθενεστέρων, μόνοι αὐτοὶ ἐπιπλέουν. Τοὐναντίον δὲ οἱ ἄνθρωποι τοῦ καθήκοντος, ἐὰν δὲν διώκωνται ἐπισήμως, πάντως ὅμως παραγκωνίζονται καὶ συχνάκις μεταβάλλονται εἰς μᾶζαν ἐκμεταλλεύσιμον, εἰς βάρος τῆς ὁποίας ζῶσιν οἱ ἀσυνείδητοι καὶ οἱ κακοποιοί. Εἶνε λοιπὸν ζήτημα, ὅτι ὅταν ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη ὄχι μόνον δὲν ἐνθαρρύνεται καὶ δὲν βραβεύεται, ἀλλὰ καὶ διατελῇ ὑπὸ πραγματικὸν διωγμόν, σιγὰ σιγὰ θὰ περιορισθῇ μέχρις ἐξαφανισμοῦ; Εἶνε ζήτημα, ὅτι τὸ δημόσιον χρῆμα θὰ διαρπάζεται ἀπὸ τοὺς καταχραστὰς καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους τῆς φατρίας, καθ' ὃν χρόνον αἱ δημόσιαι ἀνάγκαι καὶ οἱ κοινωφελεῖς σκοποὶ θὰ μένουν ἀνεπιμέλητοι;

Καὶ ὅταν τὸ κακὸν κορυφωθῇ, πλήρης ἀθλιότης καὶ ἐκτροχιασμὸς θὰ ἐπικρατήσῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ παρανόμου αὐτοῦ ἔθνους, ἕως ὅτου ἡ ἀναρχία καὶ ἡ πλήρης ἐπικράτησις τῶν ἀτάκτων στοιχείων ἐπιφέρουν ἀληθινὴν ἀναστάτωσιν, ἀνατροπὴν καὶ ἀποσύνθεσιν εἰς αὐτό. Ὡς πρὸς δὲ τὸ ἐξωτερικόν; Εἶνε ὁ κακὸς γείτονας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον κινδυνεύει ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἀσφάλεια καὶ τῶν γειτονικῶν λαῶν. Εἶνε ὁ ἀφρούρητος ἀγρὸς καὶ τὸ ἀπερίφρακτον ἀμπέλι, τὸ ὁποῖον κινεῖ τὴν ὄρεξιν κάθε διαβάτου. Εἶνε ἡ εὔκολος λεία, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἑλκύονται πολλοί.

Τί θὰ γίνῃ λοιπὸν μὲ τὸ ἔθνος αὐτὸ τὸ παράνομον; Ἄλλη θεραπεία ἐκτὸς τῆς ῥάβδου δὲν ὑπάρχει. «Ὥσπερ μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ, οὕτω ῥάβδος ἔθνει παρανόμῳ». Ὁ φόβος καὶ ἡ ἀπειλὴ τοῦ κινδύνου καὶ ἐδῶ. Ἀλλὰ καὶ ἡ ῥάβδος τῆς τιμωρίας καὶ αἱ μάστιγες τῶν ἐπιδημιῶν, τῶν πολέμων, τῶν ἐπιδρομῶν, τῶν οἰκονομικῶν κρίσεων.....

Ὅλα αὐτὰ εἶνε κακαὶ συνέπειαι, αἱ ὁποῖαι παρακολουθοῦν τὴν κακὴν καὶ ἀτάσθαλον διοίκησιν. Εἶνε μάστιγες, αἱ ὁποῖαι ἀναπηδοῦν φυσικῶς ἐπάνω εἰς τὰ ἐρείπια, τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ὁ φατριασμός, αἱ καταχρήσεις τοῦ δημοσίου πλούτου, ἡ ἐπικράτησις τῆς ἀδικίας, τοῦ ἀνόμου συμφέροντος, τῆς ἀσυνειδησίας καὶ τῆς παρανομίας. Καὶ τοὐλάχιστον εἰς τὰς ἀρχάς, πρὶν ἡ ἀκόμη ἡ διαφθορὰ ἑνὸς ἔθνους καταστῇ βαθεῖα καὶ ἀθεράπευτος, δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς «μάστιξ ἵππῳ καὶ κέντρον ὄνῳ». Ὡς ὄργανον αἰχμηρόν, διὰ τοῦ ὁποίου κεντρίζεται ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, ὅπως ἀφυπνισθῇ. Ὡς μάστιξ ὀδυνηρὰ ἀναμφιβόλως, διὰ τῆς ὁποίας ὅμως πλήττεται ἡ ἐθνικὴ φιλοτιμία, ὅπως διεγερθῇ. Ἐὰν ἀφυπνισθῇ καὶ ἐὰν διεγερθῇ, ποῖον σωστικὸν μαστίγιον καὶ ποῖον εὐεργετικὸν κέντρον!

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

ΑΙ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΙ ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Γ΄) *Ἡ περὶ δημιουργικῆς ἐξελίξεως θεωρία τοῦ* Bergson.

β) *Ἡ θεωρία τοῦ* Bergson *κρινομένη.*

7. Ἡ διαφοροποίησις τοῦ ῥεύματος τῆς ζωῆς. Ἀλλὰ καὶ ἡ διαφοροποίησις καὶ ἀπόσχισις τοῦ ῥεύματος τῆς ζωῆς, καθὼς ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ Bergson, παρουσιάζει πολλὰ τὰ ἀνεξήγητα καὶ ἀδικαιολόγητα. Οὕτω κατὰ τὸν Bergson ἡ ζωτικὴ ὁρμὴ (élan vital) διαμοιράζεται εἰς δύο ῥεύματα. Καὶ τὸ μὲν ἓν ἐκ τῶν ῥευμάτων τούτων ἐξελίσσεται ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς κινητηρίου ἐνεργητικότητος καθιστάμενον ὁλονὲν ἐνσυνειδητότερον, καὶ ἐξ αὐτοῦ προέρχεται ὁ ζωϊκὸς κόσμος. Τὸ δ' ἕτερον ῥεῦμα ἀκολουθοῦν ἀντίθετον πορείαν δημιουργεῖ τὸν φυτικὸν κόσμον. Ποῦ ὅμως ὀφείλεται ὁ διχασμὸς οὗτος τοῦ ἀρχεγόνου ῥεύματος τῆς ζωῆς, τὸ ὁποῖον εἶνε ἑνιαῖον, μένει σχεδὸν ἀνεξήγητον. Διότι, ὡς ἤδη εἴπομεν, ὁ Bergson ἀποκλείει κατὰ μέγα μέ-

ρος ἀπὸ τῆς περὶ δημιουργικῆς ἐξελίξεως ἐκδοχῆς αὐτοῦ τὴν σκοπιμότητα. Δὲν δύναται λοιπὸν ν᾿ ἀποκριθῇ ὅτι ὁ διχασμὸς οὗτος τοῦ ἀρχεγόνου ρεύματος ἐγένετο λόγῳ ὠφελιμότητος ἢ πρὸς σκοποὺς καλαισθητικοὺς καὶ πρὸς ἀποτέλεσιν τοῦ μεγαλείου τῆς δημιουργίας, διότι τοῦτο θὰ ἰσοδυνάμει πρὸς τὴν παραδοχὴν προδιαγεγραμμένου σχεδίου καὶ προκαθωρισμένου σκοποῦ.

Τὸ ὅτι ἡ ἐξέλιξις ἐγένετο ἐπὶ γραμμῶν διϊσταμένων καὶ διὰ μέσου ἑκατομμυρίων ἀτόμων, ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ Bergson εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀρχέγονος ὁρμὴ ἀπέκτησε βαθμηδὸν πλῆθος τάσεων διαφόρων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἠδύναντο νὰ αὐξήσωσι χωρὶς ν᾿ ἀποβῶσιν ἀσυμβίβαστοι πρὸς ἀλλήλας καὶ χωρὶς νὰ τείνωσιν, ὅπως διαχωρισθῶσιν εἰς ὁδοὺς διαφόρους. Ἐν τῇ ζωτικῇ ὁρμῇ «κάτι ηὐξήθη, κάτι ἀνεπτύχθη διὰ σειρᾶς προσθηκῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν ἰσάριθμοι δημιουργίαι. Ἡ ἀνάπτυξις δ᾿ αὕτη ἤγαγεν εἰς τὸ νὰ διαχωρισθῶσι τάσεις, αἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ αὐξήσωσι πέραν ὡρισμένου τινὸς σημείου, χωρὶς ν᾿ ἀποβῶσιν ἀσυμβίβαστοι πρὸς ἀλλήλας»(1). Ἀλλ᾿ εἰς τὴν δημιουργικὴν δύναμιν μεταγενέστεραι αὐξήσεις καὶ προσθῆκαι τάσεων ἀντιτιθεμένων πρὸς ἀλλήλας, αἵτινες ἐξ ἀρχῆς δὲν ὑπῆρχον, διότι ἐὰν ὑπῆρχον, τὸ δημιουργικὸν ρεῦμα δὲν θὰ ἦτο ἑνιαῖον, καθίσταταί τι ἀκατανόητον καὶ παρουσιάζει τὴν ἀρχέγονον ταύτην δύναμιν ἀτελῆ. Καὶ ναὶ μὲν ὁ Bergson παρατηρεῖ, ὅτι αἱ δύο αὗται τάσεις, αἱ ἀντίθετοι πρὸς ἀλλήλας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία μὲν ἔβαινε πρὸς τὴν ἐνεργητικότητα καὶ τὴν ἐργασίαν, ἡ δ᾿ ἑτέρα πρὸς τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν ὀκνηρίαν, ἦσαν συμπεπλεγμέναι πρὸς ἀλλήλας ἀμοιβαίως ὑπὸ μορφὴν στοιχειώδη καὶ ἐδιχάσθησαν αὐξηθεῖσαι(2). Ἀλλ᾿ ὅτι καὶ αἱ παρατηρήσεις αὗται μετὰ τῶν προηγηθεισῶν δὲν ἀποτελοῦσι πραγματικὴν ἐξήγησιν καὶ ἀφίνουσι τὸ φαινόμενον τοῦ κατ᾿ αὐτὸν διχασμοῦ τοῦ ἀρχεγόνου ρεύματος μυστηριῶδες καὶ ἀνεξήγητον, εἶνε φανερόν.

Ἄλλως τε αὐτὸς ὁ Bergson συναισθανόμενος τὴν ἀνεπάρκειαν τῶν ἐξηγήσεων αὐτοῦ καὶ οἱονεὶ ἐπιζητῶν νὰ προλάβῃ πᾶσαν ἐκ μέρους τοῦ ἀναγνώστου ἀντίρρησιν ἢ διατύπωσιν ἀμφιβολίας παρατηρεῖ ὅτι «οὐδόλως εἶνε ἀνάγκη πρὸς ἐξήγησιν τοῦ διχασμοῦ τούτου νὰ δεχθῶμεν τὴν παρέμβασιν μυστηριώδους τινὸς δυνάμεως. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν, ὅτι τὸ ζῶν ὂν στηρίζεται φυσικῶς ἐπὶ ἐκείνου, τὸ ὁποῖον εἶνε εἰς αὐτὸ ἀναπαυτικώτατον (le plus commode) καὶ τὸ ὁποῖον φυτὰ καὶ ζῷα ἐξέλεξαν (ont opté)»(3). Διὰ τῶν παρατηρήσεών του ὅμως τούτων ὁ Bergson διανοίγει νέα χάσματα καὶ καταλήγει εἰς νέας ἀντιφάσεις. Διότι, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ Farges(4), τὸ νὰ λέγῃ τις, ὅτι τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ ἐξέλεξαν τὰς ἀνωτέρας μορφάς, προϋποθέτει ὅτι ταῦτα ἤδη ὑφίστανται. Δὲν ἀποτελεῖ λοιπὸν ἐξήγησιν τοῦ τρόπου τῆς γενέσεως αὐτῶν, ἀλλ᾿ ἀντιφάσκει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ἐν τῇ ἀρχεγόνῳ ὁρμῇ δὲν ὑπῆρχον ἀκόμη οὔτε φυτά, οὔτε ζῷα, ἄρα δὲ οὐδὲ διάκρισις ἀναγκῶν, ὥστε ἡ φυτικὴ μὲν ζωὴ νὰ τραπῇ πρὸς ταύτην τὴν κατεύθυνσιν, ἡ ζωϊκὴ δὲ πρὸς ἐκείνην. Ἐὰν δὲ πάλιν ἤθελέ τις νὰ ὁμιλήσῃ περὶ ἀναγκῶν *μελλουσῶν*, πρὸς τὰς ὁποίας εἶνε καταλλήλως καὶ πλήρως διαμεμορφωμένοι καὶ καθωπλισμένοι οἱ φυτικοὶ καὶ ζωϊκοὶ ὀργανισμοί, πάλιν τοῦτο προϋποθέτει πρόβλεψιν καὶ προσαρμογὴν ἀποδεικνύουσαν προδιαγεγραμμένον σχέδιον καὶ πραγματοποίησιν αὐτοῦ, τουτέστι σκοπιμότητα, τὴν ὁποίαν ὅμως ὁ Bergson ἀποκλείει καὶ ἀρνεῖται διαρρήδην.

(1) Αὐτόθι σελ. 57, 58.
(2) Αὐτόθι 123.
(3) Αὐτόθι σελ. 123—124.
(4) Ἔνθ᾿ ἀνωτ. σελ. 234 καὶ ἑξῆς.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

ΤΙΜΩΡΙΑ ΑΥΣΤΗΡΑ, ΑΛΛΑ ΔΙΚΑΙΑ

Μετὰ τὸν Ἀαρὼν ἔρχεται ἡ σειρὰ τοῦ λαοῦ. Ἦτο ὄχι ἁπλῶς δίκαιον, ἀλλὰ καὶ σωτήριον νὰ τιμωρηθῇ ἡ μεγάλη ἀσέβεια καὶ ἁμαρτία. Διότι μόνον μὲ τὴν τιμωρίαν θὰ ἐκαταλάβαιναν ὅλοι πόσον κακὸν ἦτο αὐτὸ ποὺ ἔκαμαν, καὶ πόσην προσοχὴν θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχουν γιὰ νὰ μὴ ξαναπέσουν εἰς τὸ μέλλον. Πρὸς τὸν σκοπὸν λοιπὸν αὐτόν, πάντως σύμφωνα μὲ ὁδηγίαν τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωκεν, ἐστάθη ὁ Μωϋσῆς *«ἐπὶ τῆς πύλης τῆς παρεμβολῆς»*, δηλαδὴ εἰς τὴν πόρταν τοῦ στρατοπέδου, ἡ ὁποία ἦταν ὡρισμένη γιὰ νὰ γίνωνται ἡ κρίσεις καὶ ἡ δίκαις τοῦ Ἰσραήλ. Καθὼς δὲ φαίνεται, ὅταν οἱ Ἰσραηλῖται εἶδαν τὸν Μωϋσῆν νὰ στέκῃ εἰς τὸ μέρος αὐτό, ἤρχισαν νὰ μαζεύωνται τριγύρω του ἀρκετοὶ καὶ τότε ὁ Μωϋσῆς ἔκαμε μίαν πρόσκλησιν: *«Τίς πρὸς Κύριον; Ἴτω πρός με»* (Ἐξόδ. λβ´ 26). Μὲ ἄλλα λόγια ὁ Μωϋσῆς εἶπε. Ποῖος θέλει νὰ εἶνε μὲ τὸ μέρος τοῦ Κυρίου; Αὐτὸς ἂς ἔλθῃ μαζύ μου. Καὶ καθὼς μᾶς λέγει ἡ Γραφή, ἐπῆγαν ἀμέσως κοντὰ εἰς τὸν Μωϋσῆν ὁλόκληρος ἡ φυλὴ τοῦ Λευΐ. Ἐπῆγαν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ μὲ τὴν διάθεσιν νὰ ἐκτελέσουν κάθε προσταγήν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάμβαναν ἀπὸ τὸν Κύριον.

Πράγματι ὁ Μωϋσῆς τοὺς ὁμιλεῖ τώρα ἐξ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ: *«Τάδε λέγει Κύριος»*, ἀναφωνεῖ ὁ μέγας προφήτης. Καὶ μὲ τὴν διαβεβαίωσιν αὐτὴν προλαμβάνει κάθε δισταγμὸν τῶν Λευϊτῶν, πληροφορῶν αὐτούς, ὅτι ὅσον σκληρὸς καὶ ἂν ἐφαίνετο ὁ λόγος, ἦταν λόγος Θεοῦ καὶ δι᾿ αὐτὸ λόγος σεβαστὸς καὶ ἅγιος, ἐντολὴ θεία καὶ ἱερά, τὴν ὁποίαν μὲ εὐλάβειαν καὶ φόβον ἔπρεπε νὰ ἐκτελέσουν. Ποία ἦτο ἡ ἐντολὴ αὐτή; Ὁ Μωϋσῆς τὴν διατυπώνει ἀμέσως μὲ τόνον προστακτικόν: *«Θέσθε ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ρομφαίαν ἐπὶ τὸν μηρόν, καὶ διέλθατε καὶ ἀνακάμψατε ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην διὰ τῆς παρεμβολῆς, καὶ ἀποκτείνατε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἔγγιστα αὐτοῦ»* (Ἐξόδ. λβ´ 27). Κρεμᾶστε, λέγει, ὁ καθένας τὸ σπαθί του καὶ περάστε ἀπὸ τὴν μιὰ πόρτα τοῦ στρατοπέδου ἕως τὴν ἄλλην καὶ γυρίστε πίσω. Καὶ ὁ καθένας σας ἂς φονεύσῃ τὸν ἀδελφόν του καὶ τὸν πλησίον του καὶ τὸν συγγενῆ του καὶ κάθε σχετικόν του, ποὺ θὰ ἀνταμώσῃ εἰς τὸν δρόμον.

Φαίνεται σκληρή, ἀδελφέ μου, ἡ ἐντολὴ αὐτή. Φαίνεται ἐντολὴ χωρὶς ἔλεος καὶ χωρὶς οἰκτιρμούς. Εἶνε ἐν τούτοις ἐντολὴ γεμάτη εὐσπλαγχνίαν καὶ δικαιοσύνην. Πραγματικῶς, δὲν παραγγέλλει ὁ Θεὸς εἰς τοὺς λευΐτας νὰ ἔμβουν μέσα στῆς σκηναῖς καὶ νὰ κόψουν, ὅποιον τύχῃ ἐμπρός τους. Ὅσοι ἐντροπιασμένοι καὶ φοβισμένοι εἶχαν καταφύγει στῆς σκη-

ναῖς των, εὑρῆκαν ἔλεος, ὅπως εὗρεν ἔλεος καὶ ὁ Ἀαρών. Αὐτοὶ φαίνεται νὰ αἰσθάνθησαν κάπως τὸ κακόν, ποὺ ἔκαμαν, καὶ μὲ τὸν φόβον των δείχνουν, πῶς λογαριάζουν κάπως τὸν Θεὸν καὶ ἔχουν κάποιαν διάθεσιν μετανοίας. Τὴν τιμωρίαν αὐτὴν λαβαίνουν μόνον ἐκεῖνοι, ποὺ βρίσκονται ἀκόμη ἔξω εἰς τοὺς δρόμους, ἀδιάφοροι σὰν νὰ μὴν ἔγινε τίποτε, ἄφοβοι σὰν νὰ μὴ τοὺς περιμένῃ τίποτε. Ἦσαν ἴσως ἀκόμη εἰς ἕνα εἶδος κραιπάλης καὶ μέθης, ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἐκείνης, ποὺ τοὺς ἔκαμε νὰ χορεύουν πρὸ ὀλίγου σὰν τρελλοὶ ἐμπρὸς εἰς τὸ εἴδωλον. Ἀλλὰ καὶ δι᾽ αὐτοὺς κύτταξε μὲ πόσην δικαιοσύνην κανονίζεται τὸ πρᾶγμα. Δὲν διατάσσει ὁ Μωϋσῆς τοὺς λευΐτας, ὁποιον βρῆτε ἐμπρός σας, σφάξετέ τον. Ἀλλὰ τοὺς λέγει· ὁ καθένας σας θὰ σκοτώσῃ τὸν φίλον του, τὸν ἀδελφόν του, τὸν συγγενῆ του, τὸν γνωστόν του. Δηλαδὴ θὰ σκοτώσῃ ὁ καθένας σας ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον γνωρίζει καὶ διὰ τὴν διαγωγὴν τοῦ ὁποίου εἶνε εἰς θέσιν νὰ μαρτυρήσῃ ἐκεῖνος, ποὺ τὸν εἶδεν, ὅτι παρεξετράπη πράγματι καὶ εἶνε διὰ τοῦτο δίκαιον νὰ τιμωρηθῇ.

Ἔτσι ἐξηγεῖται, πῶς τρεῖς μόνον χιλιάδες ἄνδρες εὑρέθησαν εἰς τὸ τέλος σκοτωμένοι, ἐνῷ ὅπως εἰξεύρομεν, ὁλόκληρος ὁ λαὸς ἐλάτρευσε τὸν μόσχον καὶ ἐνῷ μιὰ φορά, ποὺ μία φυλὴ ὁλόκληρος ἔπεσε ἐναντίον τῶν ἄλλων, θὰ ἐπερίμενε κανείς, ὅτι θὰ ἐσφάζοντο πολὺ περισσότεροι. Ὁ Θεὸς δὲν ἠθέλησε νὰ τιμωρήσῃ σκληρὰ ὅλους τοὺς παραβάτας. Ἔδειξε καὶ ἐδῶ τὴν φιλανθρωπίαν του καὶ τοὺς οἰκτιρμούς του. Καὶ ἐπέρασαν ἀπὸ τὸ στόμα τῆς μαχαίρας μόνον ἐκεῖνοι, ποὺ ἐπρωτοστάτησαν εἰς τὴν εἰδωλολατρείαν καὶ ποὺ ἔμειναν μέχρι τέλους ἀδιόρθωτοι καὶ ἀμετανόητοι.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

1. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος.

Καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν. *Διακρίνεται ἐνταῦθα ἡ προσωπικότης τοῦ Λόγου. «Διὰ τοῦ εἶναι πρὸς Θεὸν ἕτερος ὢν παρὰ τὸν Πατέρα γνωρίζεται» (Κύριλ.). Δὲν ἦτο προσωποποιημένη τις ἰδιότης τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διακεκριμένον, ζῶν καὶ ἔχον ἰδίαν ὑπόστασιν πρόσωπον, ὅπερ ἀϊδίως εὑρίσκετο εἰς ἀχώριστον καὶ ἄρρητον ἕνωσιν μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ἡ πρόθεσις* ***πρὸς*** *δηλοῖ τὴν σχέσιν καὶ ἕνωσιν ταύτην. Θὰ ἑρμηνεύσωμεν αὐτὴν π α ρ ὰ τῷ Θεῷ. Ἐν Παροιμ. η΄ 30 ἡ Σοφία καθορίζουσα τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν λέγει, «ἤμην παρ᾽ αὐτῷ», ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς ὁμιλῶν περὶ τῆς προαιωνίου δόξης Του χρησιμοποιεῖ τὴν ἔκφρασιν «π α ρ ὰ σ ο ί». Ἡ* ***πρὸς*** *ὅμως σημαίνει ὄχι μόνον τὸ εἶναι ἐγγὺς ἀλλὰ συγχρόνως καὶ συνεχῆ κίνησιν καὶ τάσιν τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα. Δηλοῖ λοιπὸν τὴν στενωτάτην καὶ ἀδιαχώριστον καὶ ἀδιάσπαστον ἕνωσιν, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν διάκρισιν τῶν προσώπων τῶν εἰς τοιαύτην ἕνωσιν διατελούντων. «Οὐκ εἶπεν...ὅτι ἐν τῷ Θεῷ, ἵνα μὴ ἐκ προοιμίων εὐθὺς σύγχυσις τῶν προσώπων ἐπινοηθείη, ἀλλ᾽ ὅτι πρὸς τὸν Θεόν, ἤγουν παρὰ τῷ Πατρί, ἵνα τε παραστήσῃ τὸ ἰδιάζον τῶν ὑποστάσεων καὶ ὅτι ἀχώριστοι Πατὴρ καὶ Υἱός» (Ζιγαβ.).*

καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. *Διακηρύττεται σαφῶς ἡ θεότης τοῦ Λόγου. Ὁ Λόγος ἦτο ἀϊδίως Θεός. «Ἦν οὖν καὶ Θεὸς οὐ γέγονεν ὕστερον, ἀλλὰ πάλαι ἦν» (Κύριλ.). Τὸ Θεὸς ἔχον ἐπιθετικὴν ἔννοιαν εἶνε κατηγορούμενον. «Ἵνα μὴ βλασφημήσῃ τις οἰόμενος, ὅτι λόγος ἐστίν, οἷος ὁ ἡμέτερος, ἐνδιάθετος ἢ προφορικός», διακηρύττει ὅτι «οὐ τοιοῦτός ἐστιν, ἀλλ᾽ ἐνυπόστατος, τῆς αὐτῆς τῷ Πατρὶ φύσεως καὶ ἀξίας» (Ζιγ.). Προτάσσεται τὸ Θεός, καίπερ κατηγορούμενον, διότι ἐμπερικλείει τὴν νέαν ἰδέαν, τὴν ὁποίαν ἡ προκειμένη φράσις προσθέτει εἰς τὴν προηγουμένην. Τίθεται ἀνάρθρως, διότι ὁ Λόγος δὲν ἦτο ὁλόκληρος ἡ θεότης ἀλλὰ τὸ δεύτερον πρόσωπον αὐτῆς. Ἡ ἔννοια τῆς λέξεως Θεὸς ἐν τῇ φράσει ταύτῃ εἶνε διάφορος τῆς ἐν τῇ προηγουμένῃ φράσει. Ἐνταῦθα σημαίνει γενικῶς τὴν θεότητα, ἐκεῖ τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα.*

Κατὰ ταῦτα ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ ἡ μὲν πρώτη φράσις (Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος) διακηρύττει τὴν ἀϊδιότητα τοῦ Λόγου, ἀποκλείουσα, ὅτι ὁ Λόγος ὑπῆρξε δημιούργημα ἢ ἀπόρροιά τις ἐκ τῆς θείας οὐσίας ἐν χρόνῳ σημειωθεῖσα· ἡ δὲ δευτέρα φράσις (καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν) διακηρύττει τὴν ἰδίαν προσωπικότητα καὶ τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα· καὶ ἡ τρίτη φράσις διακηρύττει τὴν ὑψίστην θεότητα αὐτοῦ ἀποκλείουσα τὴν ἰδέαν, ὅτι ὁ Λόγος ἦτο κατώτερός τις Θεός, μὴ ἴσος πρὸς τὸν Πατέρα.

2. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν.

Οὗτος ὁ Θεὸς Λόγος ἦτο κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας παρὰ τῷ Θεῷ ἀχώριστος αὐτοῦ ὑπάρχων.

Οὗτος. *Συγκεφαλαιοῖ ἤδη τὰς εἰς τὰς τρεῖς προηγηθείσας φράσεις διακηρυχθείσας ἀληθείας καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δημιουργίας πάλιν, διὰ νὰ κατέλθῃ ἤδη πρὸς τὴν σειρὰν τῶν αἰώνων τοῦ χρόνου καὶ διακηρύξῃ ὅτι ὁ Λόγος ἐν χρόνῳ ἐδημιούργησε τὸν κόσμον καὶ σαρκωθεὶς ἐφανερώθη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. «Εἰπών, ὅτι ἀεὶ ἦν καὶ ὅτι ἀχώριστος τοῦ πατρὸς ἦν καὶ ὅτι θεὸς ἦν ἀνεκεφαλαιώσατο συντόμως ὁμοῦ καὶ θαυμασίως..... σύνοψιν ἡμῖν θεολογίας περὶ τοῦ υἱοῦ παρασχόμενος» (Ζιγ.). Τὸ* ***οὗτος*** *εἰδικώτερον ἀνακεφαλαιοῖ τὸ «καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος»=Οὗτος ὁ Θεὸς Λόγος.*

ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. *«Τοῦτο ἐπαναλαμβανόμενον ἐκ τοῦ στίχ. 1 τίθεται ἤδη εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἐπακολουθήσασαν ἀποστολήν Του εἰς τοὺς ἀνθρώπους»* (Beng.) *καὶ πρὸς τὴν ἐν χρόνῳ συντελεσθεῖσαν ὑπ᾽ αὐτοῦ δημιουργίαν.*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ"

		Τιμ. Δρχ.	Ταχ. Ἐσωτ.
Ἐκλεκτὰ διηγήματα			
Τεῦχον 1ον) Ἡ κόρη τοῦ γαλακτοπώλου κλπ.	ἄδετον	4	6
» 2ον) Ὁ εὐσεβὴς ποιμὴν κλπ.	»	4	6
» 3ον) Ἡ νεαρὰ Σιβηριανὴ	»	4	6
Καὶ τὰ 3 τεύχη ὁμοῦ	πανόδετα	27	9
» 4ον) Ἡ Φαβιόλα (θαυμάσιον διήγημα τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων)	ἄδετον	15	9
	πανόδετον	30	10
	δερμάτινον	45	13
» 5ον) Ἡ αἱματοπότιστος φυτεία	ἄδετος	5	8
	πανόδετος	18	9
» 6ον) Ὁ υἱὸς τῆς χήρας κλπ. (καταλληλότατον διὰ τοὺς νέους)	ἄδετον	7	8
	πανόδετον	20	9
5ον καὶ 6ον εἰς 1 τόμον	πανόδετον	27	10

Διὰ βιβλία ἐκκλησιαστικά, θρησκευτικά, θεολογικά, μουσικὰ καὶ ἐκδόσεως Συλλόγου ὠφελίμων βιβλίων ἀποταθῆτε εἰς Βιβλιοπωλεῖον ἡ «Ζωή», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ

Ο ΕΡΓΑΤΗΣ ΚΑΙ Ο ΜΙΣΘΟΣ ΤΟΥ

Ὁ ἱερεύς, ἢ μᾶλλον ὁ ἐφημεριακὸς Κλῆρος, ἔγινεν ἀντικείμενον εὐρυτέρας καὶ ζωηροτέρας συζητήσεως κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας. Εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην ἔλαβε μέρος ἀφ᾿ ἑνὸς μὲν μία μερὶς τοῦ πολιτικοῦ Τύπου, ἡ ὁποία χρησιμοποιεῖ ὡς εὐκαιρίαν διαλαλήσεως καὶ κατακρίσεως καὶ δημοσιογραφικοῦ «κοτσομπολιοῦ» πᾶσαν τυχὸν παρεκτροπὴν κληρικῶν. Ἀφ᾿ ἑτέρου δὲ ἡ ζωηρότερον ἐσχάτως ἐκδηλωθεῖσα «ὁρμητικότης ἐφημερίων τινῶν, ἐξεγειρομένων διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου εἰς τὴν χειροτέραν οἰκονομικὴν ἀθλιότητα». Καὶ ἐκ τρίτου ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος»—ὄργανον τοῦ Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἱ. Συνδέσμων τῆς Ἑλλάδος—ὁ διὰ τῆς σώφρονος καὶ φωτεινῆς ἀρθρογραφίας του ἀγωνιζόμενος «νὰ περιστείλῃ τὴν ὁρμητικότητα» τῶν ἐφημερίων τούτων. Ἡ ὀρθοτάτη δὲ βάσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας θέτει τὸ ζήτημα ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» διὰ τοῦ τελευταίου του φύλλου, εἶναι αὕτη: Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ «ἡ Ἱερωσύνη δὲν εἶναι βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα, ἀλλ᾿ ἱερὰ διακονία, ἀπαιτοῦσα καὶ θυσίας καὶ στερήσεις, καὶ πεῖναν καὶ δίψαν, καὶ κόπους καὶ μόχθους, ἐν ἀνάγκῃ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς καταφρόνησιν».

Ἀλλ᾿ ἡ ἱερὰ αὕτη διακονία, πιστῶς ἐκπληρουμένη, ἔχει βεβαίως «ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς μελλούσης»· περιέχει τὴν ἀμοιβὴν τοῦ πιστοῦ καὶ φρονίμου οἰκονόμου, τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος «ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει» (Λουκᾶ 12. 42—44), ἔχει ὅμως καὶ «ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς νῦν», λέγει ὁ θεῖος Παῦλος. Δηλαδὴ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν δὲν ἀπαιτεῖ μόνον θυσίας, ἀλλ᾿ ὑπόσχεται καὶ τὰ πρὸς συντήρησιν. Τὴν ὑπόσχεσιν δὲ ταύτην ὑπενθυμίζει ὁ θεόπνευστος Ἀπόστολος, ὅταν γράφῃ: «ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ» (1 Τιμοθ. 5. 18). Ἐπὶ τῆς ὑποσχέσεως ταύτης, καὶ δὴ ἐπὶ τῆς καθαρῶς πρακτικῆς της ὄψεως, θὰ σημειώσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐδῶ ὀλίγας γραμμάς.

Ἐν πρώτοις τὸ θεόπνευστον τοῦτο λόγιον βεβαιώνει τὴν δικαίαν ἀρχήν, ἡ ὁποία ἀνέκαθεν διεκανόνισε τὴν ὁμαλὴν σχέσιν ἐργασίας καὶ ἐργάτου· ὅτι δηλαδὴ ἐφ᾿ ὅσον ἐργάζεται ὁ ἐργάτης εἶναι ἄξιος τοῦ μισθοῦ του. Φυσικὰ δὲ τὸν μισθόν του θὰ τὸν λάβῃ ὄχι παρ᾿ ἄλλης τινὸς πηγῆς, ἀλλ᾿ ἐκ τῆς ἐργασίας του. Ἐὰν ὅμως δὲν ἐργασθῇ, δὲν θὰ πάρῃ ἡμερομίσθιον. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς δικαίαν ἀρχὴν καὶ οἱ «πρεσβύτεροι—λέγει ὁ θεῖος Παῦλος—μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ» εἶναι ἐργάται ἄξιοι τοῦ μισθοῦ αὐτῶν. Καὶ τὸν μισθὸν αὐτῶν θὰ τὸν πάρουν ὄχι ἀπὸ τὸ Κράτος ἢ ἀπὸ ἄλλην τινὰ πηγήν, ἀλλ᾿ ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των, ἀπὸ ἐκείνους, πρὸς ὄφελος τῶν ὁποίων ἐργάζονται. Θὰ τὸν πάρουν ὅμως ἀπὸ αὐτούς, ἐφ᾿ ὅσον ἐργάζονται, ἐφ᾿ ὅσον εἶναι ἐργάται τοῦ Εὐαγγελίου «κοπιῶντες». Ὅταν δὲν εἶναι ἐργάται καὶ δὲν «κοπιῶσι», πῶς θὰ πάρουν μισθόν;

Μὰ δὲν ἐργαζόμεθα ἡμεῖς; θὰ διαμαρτυρηθοῦν χιλιάδες παραπονουμένων διὰ «τὴν οἰκονομικὴν ἀθλιότητα τοῦ ἐφημεριακοῦ Κλήρου» ἱερεῖς. Ἀναμφιβόλως ὁ ἐφημεριακὸς Κλῆρος ἐν τῷ συνόλῳ του τελεῖ τὰ τελετουργικά του καθήκοντα. Δὲν ἐξετάζομεν πῶς πολλοὶ τὰ τελοῦν, πάντως τὰ τελοῦν. Ἀλλ᾿ αὐτὰ δὲν τὰ αἰσθάνεται πλέον ὁ λαὸς ὡς ἐργασίαν ἐπωφελῆ δι᾿ αὐτόν. Ὁ ἐργοδότης τότε πληρώνει μισθόν, ὅταν ὁ ἐργάτης τοῦ ἔκαμεν ἐργασίαν ἐπικερδῆ. Ἐπικερδὴς δὲ διὰ τὸν χριστιανικὸν λαὸν ἐργασία εἶναι, ὅταν οἱ πρεσβύτεροι «κοπιῶσιν ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ»· ὅταν ὁ Κλῆρος διδάσκῃ τὸν λαόν, ὅταν διαφωτίζῃ τὸν λαόν, διὰ νὰ ἀντιλαμβάνεται τῆς ὅλης χριστιανικῆς πίστεως τὸ ἀνεκτίμητον περιεχόμενον· ὅταν διανοίγῃ τὰ ψυχικὰ ὄμματα τοῦ λαοῦ, διὰ νὰ βλέπῃ τὸν θησαυρὸν τῆς χάριτος, ποὺ κρύπτεται ὑπὸ τὰς τελετὰς καὶ τὰ Μυστήρια τὰ τελούμενα ὑπὸ τῶν ἱερέων, ποθήσῃ δὲ οὕτως ὁ λαὸς νὰ ἀπολαύσῃ τὴν χάριν ταύτην καὶ δοκιμάσῃ ἐκ πείρας τὴν ἀξίαν της καὶ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ἀσφαλῆ δρόμον τῆς σωτηρίας. Ὅταν τὸ κέρδος τοῦτο ἀπολαύσῃ ὁ λαός, εἶναι φυσικῶς ἀδύνατον νὰ μὴ δώσῃ καὶ εἰς τὸν ἐργάτην τοῦ κέρδους τὸν ἀνάλογον μισθόν, τόσον τὸν μισθὸν τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὅσον καὶ τὸν πρὸς συντήρησιν ὑλικὸν μισθόν. Ὅταν μυηθῇ εἰς τὴν θείαν διδασκαλίαν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ δώσῃ τὴν δέουσαν προσοχὴν καὶ εἰς ταύτην τὴν ἐντολὴν τοῦ Παύλου: «Ἐρωτῶμεν ὑμᾶς, ἀδελφοί, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν καὶ προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκ περισσοῦ ἐν ἀγάπῃ διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν». Εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἐντολήν: «Κοινωνείτω ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς» (1 Θεσσαλ. 5. 12, 13 καὶ Γαλάτ. 6. 6).

Μὰ δὲν ἔχομεν ὅλοι θεολογικὴν μόρφωσιν—θὰ μᾶς ἀπαντήσουν χιλιάδες ἐφημερίων—διὰ νὰ διδάξωμεν τὸν λαόν.

Καὶ ὅμως ὅλοι ἠμποροῦμεν νὰ διδάξωμεν. Ἂν ὄχι διὰ τοῦ λόγου ὅλοι, διὰ τοῦ παραδείγματος ὅμως ὅλοι. Θὰ ἦτο βεβαίως μέγα εὐτύχημα, ἂν ὅλος ὁ Κλῆρος εἶχε καὶ θεολογικὴν μόρφωσιν, διὰ νὰ διδάσκῃ, καὶ παράδειγμα ἐνάρετον, διὰ νὰ ἐμπνέῃ. Ἀλλ᾿ ὅταν λείπῃ ἡ μόρφωσις, ὑπάρχῃ δὲ τὸ δεύτερον, εἶναι ἐπαρκὲς καὶ ἀναπληρώνει τὴν ἔλλειψιν τῆς πρώτης. Ἐνῷ ὅταν λείπῃ τὸ παράδειγμα, δὲν θὰ τὸ ἀναπληρώσουν οὐδὲ «γλῶσσαι τῶν ἀγγέλων» καὶ «πᾶσα ἡ γνῶσις», κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ θείου Παύλου. Τὸ παράδειγμα, λοιπόν, ἱερέως ἐναρέτου, παράδειγμα καθημερινόν, διδάσκει καθημερινῶς καὶ κηρύττει καθημερινῶς, ἔστω καὶ ἂν ὁ ἱερεὺς δὲν ξεύρει γράμματα καὶ δὲν ἀνέβη ποτὲ εἰς τὸν ἄμβωνα. Ἐφαρμόζει ὅμως ἐμπράκτως τὸ θεόπνευστον λόγιον: «Αἱ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπουσι, προπορεύονται καὶ φωτίζουσι» (Παροιμ. 4. 18). Ἀλλ᾿ ὅταν ὁ ἱερεὺς εὑρίσκεται εἰς τὸ αὐτὸ ἠθικὸν μὲ τὸν πολὺν λαὸν ἐπίπεδον, ὅταν τὸ παράδειγμα τοῦ ἱερέως εἶναι—ἀλλοίμονον!—σκανδαλῶδες, τότε ὁ λαὸς καταντᾷ νὰ μὴ αἰσθάνεται πλέον τὴν ἀνάγκην οὐδὲ τῶν τελετουργικῶν τοῦ ἱερέως ὑπηρεσιῶν· ἀπομακρύνεται βαθμηδὸν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀδιαφορεῖ δὲ φυσικὰ καὶ διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ ἱερέως.

Ἄξιος λοιπὸν ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. Ἀλλ᾿ ἐφ᾿ ὅσον εἶναι ἐργάτης· ἐφ᾿ ὅσον σπείρει τὰ πνευματικά, τότε θὰ θερίσῃ καὶ τὰ σαρκικά.

Καταντᾷ φιλία τοῦ πιάτου καὶ τοῦ συμφέροντος, ἡ φιλία τυπικὴ καὶ ἀνούσιος, ἡ φιλία ἐκείνη, ποὺ δὲν ἔχει ὡς βάσιν καὶ περιεχόμενον τὸ ἀμοιβαῖον ἐνδιαφέρον διὰ τὸν ἠθικὸν καταρτισμὸν τῶν δι᾿ αὐτῆς συνδεομένων. Ὁ μέγιστος τῶν φίλων, ὁ Χριστός, ποὺ ἐβεβαίωσεν «ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ», Αὐτὸς ἐκδηλώνει μέγιστον καὶ μέχρι θυσίας τῆς ζωῆς Του ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἠθικήν μας πρόοδον καὶ τελειοποίησιν.

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Γ' Κυρ. Νηστειῶν, Ἑβρ. δ' 14—ε' 6).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 643.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Γ' Κυρ. Νηστειῶν, Μάρκ. η' 34—θ' 1).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 132.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἀπευθύνεται ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μὲ τοὺς λόγους τοῦ εὐαγγελίου Του, καὶ θέλει ὅλους νὰ σώσῃ. Κανένα ἀπολύτως δὲν ἀποστρέφεται, οὔτε ἀποδιώκει. Ἀλλ' οὔτε καὶ βιάζει κανένα νὰ Τὸν ἀκολουθήσῃ. Μᾶς ἀφίνει ἐλευθέρους νὰ ἐκλέξωμεν μόνοι μας μεταξὺ καλοῦ καὶ κακοῦ, μεταξὺ τῆς αἰωνίου σωτηρίας, τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ὑπόσχεται, καὶ τῆς αἰωνίου ἀπωλείας, εἰς τὴν ὁποίαν ὁδηγεῖ ἡ ἁμαρτία. Ἐὰν ὅμως θέλωμεν ν' ἀνήκωμεν εἰς Αὐτὸν καὶ νὰ εἴμεθα γνήσια μέλη τῆς Ἐκκλησίας Του, ὀφείλομεν νὰ προσέξωμεν εἰς τοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους Αὐτὸς ὁ ἴδιος διατυπώνει. «Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθείτω μοι». Ἰδοὺ οἱ ὅροι, τοὺς ὁποίους θέτει ὁ Κύριος διὰ νὰ μᾶς δεχθῇ καὶ ἀναγνωρίσῃ ὡς μαθητὰς καὶ ὀπαδούς Του.

Θέλει, ἐν πρώτοις, νὰ «ἀπαρνηθῶμεν τὸν ἑαυτόν μας»· δηλαδή, νὰ μισήσωμεν ὁριστικῶς τὸν πρότερον βίον μας, τὸν βίον τῆς ἁμαρτίας, καὶ νὰ ἀρχίσωμεν νέαν ζωήν, ζωὴν σύμφωνον πρὸς τὸ θέλημά Του. Πρὶν γνωρίσωμεν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ ἀκούσωμεν τὴν διδασκαλίαν Του, ἐζούσαμεν ὅπως ἠθέλαμεν ἡμεῖς καὶ ὅπως ἦτο εὐχάριστον εἰς τὸν «ἑαυτόν» μας. Τώρα ὅμως πρέπει χωρὶς ἄλλο νὰ ἀλλάξωμεν πορείαν. Φρονήματα πεπλανημένα καὶ σκέψεις ἀντίθετοι πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου—ἐπιθυμίαι ἁμαρτωλαὶ καὶ θελήματα παράνομα—συνήθειαι ἐφάμαρτοι καὶ πράξεις κακαί, ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ λείψουν, νὰ σβεσθοῦν, νὰ λησμονηθοῦν, νὰ μὴ ἐπαναληφθοῦν.

Βεβαίως, δὲν εἶνε εὔκολον νὰ γίνῃ αὐτὸ ἀμέσως καὶ διὰ μιᾶς. Διότι εἴμεθα καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν διεφθαρμένοι καὶ ἀπὸ τὸ παρελθὸν κακοσυνηθισμένοι. Δὲν εἶνε δὲ εὐχάριστον πρᾶγμα νὰ τίθεται κανεὶς ἀντιμέτωπος πρὸς τὰς ἐπιθυμίας καὶ συνηθείας του. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐργασίαν αὐτὴν τὴν παρομοιάζει μὲ σταυρὸν καὶ τονίζει ὅτι πρέπει ὁ καθένας μας νὰ «σηκώσῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ». Εἶνε δηλαδὴ ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ καταπολεμῶμεν τὰ πάθη τῆς ψυχῆς μας καὶ νὰ βιάζωμεν εἰς τοῦτο τὸν ἑαυτόν μας, ὑποβαλλόμενοι εἰς πᾶσαν θυσίαν, ἕως ὅτου, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου, σταυρώσωμεν καὶ νεκρώσωμεν ὁλοτελῶς ἐντὸς τῶν ψυχῶν μας τὴν ἁμαρτίαν. Θὰ εἶνε τοῦτο μία προσπάθεια μακρά, ἐπίμονος, κοπιώδης, ἕνα εἶδος σταυροῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλεται νὰ βαστάσωμεν μὲ ἀπόφασιν σταθερὰν καὶ ὑπομονήν. Διότι, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα γνήσιοι καὶ εἰλικρινεῖς μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὀφείλομεν Αὐτὸν νὰ μιμούμεθα, εἰς τὸ παράδειγμά Του ν' ἀποβλέπωμεν, Αὐτὸν νὰ «ἀκολουθῶμεν». Ἀλλὰ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ Τὸν ἀκολουθῶμεν, ὅταν κυριαρχῇ εἰς τὴν ψυχήν μας ἡ ἁμαρτία καὶ δὲν πολεμοῦμεν τὰ πάθη καὶ τὰς κακίας μας;

Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶνε ἀνάγκη νὰ τὸ προσέξωμεν. Διότι εἶνε βασικὸν καὶ θεμελιῶδες. Τόσαι χιλιάδες καὶ μυριάδες λεγόμεθα Χριστιανοί, καὶ τὸ ὄνομα ποὺ φέρομεν μαρτυρεῖ ὅτι ἀνήκομεν εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ εἴμεθα μέλη τῆς Ἐκκλησίας Του. Ἀλλ' ἆρά γε εἴμεθα γνήσιοι ὀπαδοί Του; Καὶ μᾶς ἀναγνωρίζει ὡς ἰδικούς Του ὁ Κύριος, ὁ ἀρχηγὸς τῆς πίστεώς μας; Ἂς ἐξετάσῃ ὁ καθεὶς τὴν συνείδησίν του καὶ ἂς ἀνακρίνωμεν τὸν ἑαυτόν μας. Ἀπηρνήθημεν τὸν βίον τῆς ἁμαρτίας, ὅπως θέλει ὁ Κύριος, ἢ μήπως τὸν συνεχίζομεν; Ἀγωνιζόμεθα διὰ νὰ νεκρώσωμεν τὰ πάθη καὶ νὰ κόψωμεν τὰς κακὰς συνηθείας μας ἢ μήπως ἀδιαφοροῦμεν; Φροντίζομεν δὲ νὰ ἀκολουθῶμεν τὸ παράδειγμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Ὁποίου τὸ ὄνομα φέρομεν; Ἰδοὺ εἰς ποίας σοβαρὰς σκέψεις πρέπει νὰ μᾶς ἐμβάλουν οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου. Διότι—ἂς τὸ σημειώσωμεν καλῶς—ἂν δὲν τηρήσωμεν τοὺς ὅρους ποὺ Αὐτὸς θέτει, εἶνε ἀδύνατον νὰ μᾶς ἀναγνωρίσῃ ὡς ἰδικούς Του ὀπαδούς.

2.—Ἀλλ' ἴσως θὰ φανῇ ἐκ πρώτης ὄψεως ὅτι εἶνε πολλὰ αὐτὰ ποὺ ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ὀπαδούς Του ὁ Κύριος. Καὶ ὅμως, ἐὰν σκεφθῶμεν καλύτερον, θὰ πεισθῶμεν ὅτι ὄχι μόνον αὐτά, ἀλλὰ καὶ τὴν ζωήν μας ἀκόμη, ἂν τὸ καλέσῃ ἡ ἀνάγκη, δὲν πρέπει νὰ δυσκολευθῶμεν νὰ θυσιάσωμεν χάριν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διότι Αὐτός, χάριν τοῦ Ὁποίου θ' ἀποθάνωμεν, εἶναι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ μέγας ἡμῶν Εὐεργέτης, εἶναι ὁ Σωτὴρ ἡμῶν. Εἶναι Ἐκεῖνος ποὺ ἐθυσιάσθη ἐπάνω εἰς τὸν σταυρὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλούς. Εἶναι λοιπὸν σπουδαῖον πρᾶγμα, ἂν καὶ ἡμεῖς, χάριν Αὐτοῦ, θυσιάσωμεν εἰς μίαν ἀνάγκην τὰ πάντα, καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν;

Ἄλλως τε, αὐτὸ δὲν πρέπει κἂν νὰ ὀνομάζεται θυσία. Ἀπ' ἐναντίας, εἶναι κέρδος, καὶ μάλιστα αἰώνιον. Διότι θὰ θυσιάσῃ κανεὶς ζωὴν σωματικὴν καὶ ἐπίγειον, ἀλλὰ θὰ κερδίσῃ ζωὴν πνευματικὴν καὶ αἰώνιον. Δι' αὐτὸ καὶ ὁ Κύριος τονίζει ὅτι «ὃς ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (δηλαδὴ τὴν ζωήν του) ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος σώσει αὐτήν». Ὅταν, λοιπόν, ζητῇ ὁ Χριστὸς ἀπὸ ἡμᾶς ν' ἀπαρνηθῶμεν τὴν ἁμαρτίαν καὶ νὰ θυσιάζωμεν τὰ πάντα χάριν Αὐτοῦ, δὲν τὸ κάμνει πρὸς ὄφελος ἰδικόν Του. Διότι τί κέρδος περιμένει Αὐτὸς ἀπὸ ἡμᾶς; Τὸ κέρδος εἶναι ὁλόκληρον ἰδικόν μας. Διότι μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, θὰ ἐξασφαλίσωμεν ἡμεῖς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας. Ὑπάρχει δὲ ἄλλο τι πολυτιμότερον ἀπὸ τὴν ψυχήν μας; Καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι κερδίζομεν ὅλον τὸν κόσμον, ἀλλὰ χάνομεν τὴν ψυχήν μας, ποία θὰ εἶναι ἡ ὠφέλειά μας; «Τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ»; Ἀλλοίμονον! Κερδίζει κανεὶς ὑλικά, καὶ χάνει πνευματικά! Κερδίζει πρόσκαιρα, καὶ χάνει αἰώνια! Κερδίζει

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ .... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1
Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

φθαρτά, καὶ χάνει ἄφθαρτα! Κερδίζει γήϊνα καὶ ἀνθρώπινα, καὶ χάνει οὐράνια καὶ θεῖα!

Δυστυχῶς δὲ αὐτὸ παθαίνουν πολλοί. Τοὺς παρασύρει τὸ ρεῦμα τοῦ κόσμου καὶ αἱ ἰδέαι τῶν ἀνθρώπων καί, χάριν αὐτῶν, διακινδυνεύουν τὴν σωτηρίαν των τὴν αἰώνιον. Ὁ Κύριος ὡς παράδειγμα ἀναφέρει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐντρέπονται νὰ δείξουν ὅτι πιστεύουν εἰς Αὐτὸν καὶ ἀκολουθοῦν τὰς ἐντολάς Του, διὰ νὰ μὴ τοὺς κατηγορήσουν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου. Τί δὲ θὰ συμβῇ μὲ αὐτούς; Θὰ τοὺς ἀγνοήσῃ καὶ ὁ Κύριος κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, καὶ τοιουτοτρόπως θὰ χάσουν τὴν δόξαν τὴν αἰώνιον, διότι ἐπροτίμησαν τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων.

Κατόπιν τῶν λόγων αὐτῶν τοῦ Κυρίου ποῖος δὲν θὰ θελήσῃ ν' ἀφοσιωθῇ εἰς Αὐτὸν καὶ νὰ Τὸν ἀγαπήσῃ ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας; Ποῖος θὰ Τοῦ ἀρνηθῇ πίστιν καὶ ὑπακοὴν καὶ δὲν θὰ δεχθῇ χάριν Αὐτοῦ οἱανδήποτε θυσίαν; Καὶ ποῖος δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸ ὕψος καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἀμοιβῆς, τὴν ὁποίαν ὁ Κύριος μᾶς ἐπιφυλάττει; Σωτηρίαν ψυχῆς καὶ ζωὴν αἰώνιον καὶ οὐρανίαν μακαριότητα, ἰδοὺ τί ὑπόσχεται εἰς τοὺς ἀληθινοὺς ὀπαδούς Του. Ἂς Τὸν ἀκολουθήσωμεν, λοιπόν, μὲ ἀφοσίωσιν καὶ πραγματικὴν αὐταπάρνησιν. Ἂς μιμηθῶμεν τοὺς Ἀποστόλους ποὺ περιεφρόνησαν χάριν Αὐτοῦ τὰ πάντα, θυσιάσαντες καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν των. Αὐτοὶ ἦσαν οἱ ἀληθῶς μακάριοι, μολονότι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἁμαρτίας τοὺς ἐνέπαιζαν καὶ τοὺς κατεδίωκον. Αὐτοί, διὰ τὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀφοσίωσίν των, πρὶν ἀποθάνουν, ἠξιώθησαν νὰ ἴδουν τόσα θαυμαστὰ καὶ παράδοξα, καθὼς ὁ Κύριος λέγει εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν. Ἂς ἀκολουθήσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸ παράδειγμά των, διὰ νὰ εἴμεθα γνήσια μέλη τῆς ἐπιγείου «βασιλείας τοῦ Θεοῦ», δηλαδὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἄξιοι τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν τῆς οὐρανίου βασιλείας.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΛΟΓΟΣ Δ'. ΕΙΣ ΤΟΝ ΛΑΖΑΡΟΝ

5. Καὶ ἴδε σοφίαν Θεοῦ. Οὔτε συνεχῆ ἔκαμε τὴν κατηγορίαν τῆς συνειδήσεως (διότι δὲν θὰ ὑπεφέραμεν τὸ φορτίον ἐὰν μᾶς ἤλεγχε συνεχῶς), οὔτε τόσον ἀσθενῆ, ὥστε ὕστερα ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν συμβουλὴν νὰ ἀποκάμῃ καὶ νὰ σιωπήσῃ. Ἐὰν δηλαδὴ ἐπρόκειτο νὰ μᾶς ἐλέγχῃ κάθε ἡμέραν καὶ κάθε ὥραν, θὰ ἐπνιγόμεθα ἀπὸ τὴν λύπην· ἐὰν δὲ μᾶς ὑπενθύμιζε μίαν καὶ δύο φορὰς καὶ ἔπαυε νὰ μᾶς ἐλέγχῃ, δὲν θὰ ἐλαμβάναμεν πολλὴν ὠφέλειαν. Διὰ τοῦτο ἔκαμε τὸν ἔλεγχον αὐτὸν τῆς συνειδήσεως νὰ εἶνε μὲν παντοτεινός, ὄχι ὅμως καὶ συνεχής. Παντοτεινὸς μὲν διὰ νὰ μὴ περιπίπτωμεν εἰς ῥαθυμίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν συχνὴν καὶ μέχρι τοῦ θανάτου ὑπενθύμισιν νὰ εἴμεθα προσεκτικοί. Οὐχὶ δὲ συνεχῆ οὐδὲ ἀλλεπάλληλον, διὰ νὰ μὴ ἀπογοητευώμεθα, ἀλλὰ λαμβάνοντες μερικὰς ἀναπαύσεις καὶ παρηγορίας νὰ ἀναπνέωμεν. Διότι ὅπως εἶνε ὀλέθριον τὸ νὰ μὴ λυπῆται κανεὶς διόλου διὰ τὰ ἁμαρτήματά του, καὶ γεννᾷ εἰς ἡμᾶς τὴν ἐσχάτην ἀναισθησίαν, οὕτω πως καὶ τὸ νὰ λυπῆται κανεὶς συνεχῶς καὶ περισσότερον τοῦ μέτρου εἶνε ἐπιβλαβές. Ἡ δὲ ὑπερβολικὴ λύπη θὰ ἠμποροῦσε πολλάκις νὰ ὁδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον καὶ εἰς παραφροσύνην καὶ νὰ καταποντίσῃ τὴν ψυχὴν καὶ νὰ τὴν καταστήσῃ ἄχρηστον πρὸς ὅλα τὰ καλά.

Διὰ τοῦτο ἐκανόνισεν ὥστε ἐκ διαλειμμάτων νὰ μᾶς ἐπιτίθενται οἱ ἔλεγχοι τῆς συνειδήσεως, ἐπειδὴ εἶνε πάρα πολὺ ἀπότομοι, καὶ συνήθως κεντοῦν τὸν ἁμαρτωλὸν δυνατώτερα ἀπὸ κάθε κεντρί. Διότι δὲν ἐξεγείρεται μόνον ὅταν ἡμεῖς ἁμαρτάνωμεν, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἄλλοι πράττουν τὰ ἴδια μὲ ἡμᾶς, φωνάζει ἐναντίον μας μὲ μεγάλην δύναμιν. Καὶ ὁ πόρνος δηλαδὴ καὶ ὁ μοιχὸς καὶ ὁ κλέπτης νομίζει ὅτι αὐτὸς τιμωρεῖται ὄχι μόνον ὅταν ὁ ἴδιος κατηγορῆται, ἀλλὰ καὶ ὅταν κατηγοροῦνται ἄλλοι ποὺ ἔπραξαν τὰ ἴδια μὲ αὐτόν· ἀπὸ τὰς ἐναντίον ἄλλων κατηγορίας, αὐτὸς ἐνθυμεῖται τὰς ἰδικάς του ἁμαρτίας, καὶ ἄλλος μὲν κατηγορεῖται, αὐτὸς δὲ ἐλέγχεται, ποὺ δὲν τὸν κατηγορεῖ κανείς, ὅταν ἔχῃ κάμει τὰ ἴδια μὲ ἐκεῖνον. Ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει καὶ μὲ τὰ κατορθώματα, ὅταν ἄλλοι ἐγκωμιάζωνται καὶ στεφανώνωνται, ὅσοι ἔχουν κατορθώσει τὰ αὐτὰ μὲ ἐκείνους, χαίρουν καὶ ἀγάλλονται, ὡσὰν νὰ μὴ ἐπαινοῦνται ἐκεῖνοι περισσότερον ἀπὸ αὐτούς. Τί ἀθλιώτερον λοιπὸν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ἀπὸ τὸν ἁμαρτωλόν, ὅταν αὐτὸς καταβασανίζεται, ἐνῷ ἄλλοι κατηγοροῦνται; Τί δὲ μακαριώτερον ἀπὸ ἐκεῖνον ποὺ ζῇ ἐναρέτως, ὅταν ἐνῷ ἄλλοι ἐπαινοῦνται, αὐτὸς χαίρῃ καὶ εὐφραίνεται, εἰς τὰ ἐγκώμια τῶν ἄλλων ἐνθυμούμενος τὰς ἰδικάς του ἀρετάς;

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔργα τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ, αὐταὶ αἱ ἀποδείξεις τῆς μεγίστης αὐτοῦ προνοίας. Διότι ὁ ἔλεγχος τῆς συνειδήσεως εἶναι μία ἄγκυρα ἱερά, ἡ ὁποία δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ καταποντισθῶμεν τελείως εἰς τὸν βυθὸν τῆς ἁμαρτίας. Ὄχι δὲ μόνον εἰς τὸν καιρὸν ποὺ πράττομεν τὴν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰς περιόδους ἐτῶν ξεύρει νὰ μᾶς ὑπενθυμίζῃ παλαιὰς ἁμαρτίας. Καὶ τούτου τὴν φανερὰν ἀπόδειξιν θὰ σᾶς παρουσιάσω ἐξ αὐτῶν τῶν ἁγίων Γραφῶν.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

Γ'.

Ζήτημα σπουδαιότατον, τὸ ὁποῖον ἰδιαιτέρως ὀφείλουν νὰ προσέξουν οἱ γονεῖς, εἶνε ἡ ποιότης τοῦ ἐπαγγέλματος ποὺ πρόκειται ν' ἀκολουθήσῃ τὸ παιδί των. Ὅταν δὲ λέγωμεν ποιότητα ἑνὸς ἐπαγγέλματος, ἐννοοῦμεν ἂν εἶνε τοῦτο θεμιτὸν καὶ νόμιμον καθ' ἑαυτό, ἐὰν συμβιβάζεται πρὸς τὰς χριστιανικὰς ἀρχάς, καὶ ἰδίως πρὸς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἠθικήν. Διότι ὑπάρχουν δυστυχῶς ἐργασίαι, τὰς ὁποίας δὲν εἶμπορεῖ νὰ ἀμνηστεύσῃ ἡ χριστιανικὴ ἠθική. Ὑπάρχουν ἐπιχειρήσεις ποὺ ζοῦν μὲ τὸν δόλον καὶ τὴν ἀπάτην εἰς βάρος τῶν ἄλλων· ἐργασίαι ποὺ διευκολύνουν καὶ ἐξυπηρετοῦν τὸν βίον τῆς ἀσωτίας καὶ τῆς φαυλότητος· θεάματα ποὺ διδάσκουν τὸν ἐκφυλισμὸν καὶ τὸ ἔγκλημα· χαρτοπαίγνια καὶ καζίνα καὶ ἄλλα παρόμοια κέντρα. Ἀπὸ τοιαῦτα ἐπαγγέλματα, ἔστω καὶ ἂν ὑπόσχωνται κέρδη μεγάλα, πρέπει οἱ γονεῖς νὰ ἀποτρέψουν τὰ παιδιά των μὲ πάντα τρόπον. Διότι ποία ἡ ὠφέλεια, ἐὰν ὁ υἱός σου κερδίζῃ πολλά, ὅταν τὰ κέρδη εἶνε προϊόντα ἀπάτης καὶ ἀδικίας, ὅταν φθείρῃ τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ψυχήν του μέσα εἰς ἕνα ἔργον ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς ἠθικὰς ἀρχάς, ὅταν γίνεται συνεργὸς εἰς μεγαλυτέραν κοινωνικὴν ἐξαχρείωσιν; Καὶ εἶνε δυνατὸν νὰ μείνῃ ὁ νέος ἀνεπηρέαστος μέσα εἰς

τὸ περιβάλλον ἑνὸς τοιούτου ἐπαγγέλματος, νὰ μὴ παρασυρθῇ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀνομίας, νὰ μὴ διαφθαρῇ καὶ διαστραφῇ καὶ νὰ μὴ διακόψῃ πᾶσαν σχέσιν πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ πρὸς τὸν βίον τῆς ἀρετῆς; Δυστυχῶς δέ, ὑπάρχουν παραδείγματα ὄχι ὀλίγα ἀπὸ τὴν κοινωνικὴν ζωήν, τὰ ὁποῖα δεικνύουν νέους ποὺ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ σπίτι των ἠθικοὶ καὶ τίμιοι καὶ σεμνοί, καὶ οἱ ὁποῖοι ἐν τούτοις παρεσύρθησαν ἔπειτα εἰς τὸν εὐρύχωρον δρόμον τῆς ἀπωλείας, διότι ἠκολούθησαν ἐπάγγελμα ἐντελῶς ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰς χριστιανικὰς πεποιθήσεις καὶ ἀρχάς.

Παρόμοια εἰμποροῦν νὰ λεχθοῦν καὶ διὰ μερικὰ ἐπαγγέλματα, τὰ ὁποῖα εἶνε μὲν νόμιμα καθ' ἑαυτὰ καὶ ἔντιμα, γίνονται ὅμως πρόσκομμα καὶ ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ὡρισμένων χριστιανικῶν καθηκόντων, καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐκκλησιασμοῦ κατὰ τὰς Κυριακάς. Δὲν εἶνε δὲ σπάνιον τὸ φαινόμενον αὐτό. Διότι ὡρισμέναι ἐργασίαι δὲν ἀφίνουν ἐλευθέραν οὔτε τὴν ἡμέραν τῆς Κυριακῆς, οὔτε τὴν ὥραν τῆς λατρείας πρὸς τὸν Θεόν. Τοιουτοτρόπως δὲ ὁ ἐπαγγελματίας ἢ ὁ ἐργάτης, ὁ ὁποῖος καταπονεῖται ὁλόκληρον τὴν ἑβδομάδα ὄχι μόνον σωματικῶς μὲ τοὺς κόπους τῆς ἐργασίας, ἀλλὰ καὶ ψυχικῶς ἕνεκα διαφόρων πειρασμῶν καὶ θλίψεων καὶ δυσαρέστων συμβάντων, ἔχει δὲ ὡς ἐκ τούτου ἀνάγκην ἀναπαύσεως διὰ τὸ σῶμα καὶ γαλήνης διὰ τὴν ψυχήν, εὑρίσκεται καὶ τὴν Κυριακὴν ὑπὸ τὸν αὐτὸν ζυγὸν τῆς βιοτικῆς ἐργασίας. Δὲν δύναται νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸν ναόν, νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν λατρείαν πρὸς τὸν Θεόν, νὰ ἐνθυμηθῇ ὅτι ἔχει προορισμὸν ὑψηλόν, νὰ αἰσθανθῇ ὅτι ἔχει Πατέρα εἰς τοὺς οὐρανούς, νὰ εἰρηνεύσῃ τὴν συνείδησίν του καὶ ν' ἀνακουφισθῇ. Καὶ ποῦ εἶνε φυσικὸν νὰ καταντήσῃ βαθμηδόν; Εἰς τὸ νὰ λησμονήσῃ ἐντελῶς τὸν Θεὸν καὶ τὰς ἐντολάς Του. Θὰ ζῇ βίον κοσμικὸν καὶ ὑλιστικόν, ξένος πρὸς τὴν θρησκείαν, μὲ μόνον ἐνδιαφέρον καὶ μόνον σκοπὸν τὴν ἐξοικονόμησιν τῶν σωματικῶν ἀναγκῶν ἢ τὸν μεγαλύτερον πλουτισμόν.

Ἀσφαλῶς ὅμως θὰ προβάλουν μερικοὶ λόγους ἀνάγκης, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἐργάζονται καὶ κατ' αὐτὰς τὰς Κυριακάς. Ἀλλ' ὅταν μία ἐργασία καταργῇ τὴν Κυριακὴν ἢ ὁπωσδήποτε γίνεται πρόσκομμα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἱερωτέρων ὑποχρεώσεων τοῦ ἀνθρώπου, προτιμότερον εἶνε ὁ χριστιανὸς νὰ μὴ ἀναλάβῃ ἐξ ἀρχῆς τὴν ἐργασίαν αὐτήν· ἤ, ἀφοῦ τὴν ἀνέλαβεν, ἂς φροντίσῃ μὲ πάντα τρόπον νὰ ἐξοικονομῇ τὴν ἀπαραίτητον εὐκαιρίαν διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων. Ἐὰν τοῦτο εἶνε ἀδύνατον, ἂς φροντίσῃ τὸ ταχύτερον νὰ ἀλλάξῃ ἐπάγγελμα. Τοῦτο βεβαίως δὲν εἶνε εὔκολον. Δι' αὐτὸ τονίζομεν ὅτι πρέπει νὰ προσέξετε ἐξ ἀρχῆς οἱ γονεῖς νὰ μὴ ἀφήσετε τὸ παιδί σας νὰ ἀναλάβῃ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐμποδίζει τὴν ἄσκησιν τῶν χριστιανικῶν καθηκόντων καὶ ἀπομακρύνει τὸν νέον ἀπὸ τὴν κατὰ Χριστὸν ζωήν. Διὰ νὰ ἐπιτύχετε δὲ εἰς τὰς προσπαθείας σας, πρέπει ἐνωρὶς νὰ ἐμπνεύσετε εἰς τὰ παιδιά σας ἀρχὰς χριστιανικὰς ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Πρέπει νὰ τὰ διδάξετε ὅτι τὸ καθημερινὸν ἔργον δὲν ἐπιτρέπεται κατ' οὐδένα λόγον νὰ εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὸν νόμον καὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, οὔτε νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὸν δρόμον τῶν ἐντολῶν Του. Διότι τοῦτο θὰ εἶνε ἡ φοβερωτέρα ζημία καὶ ἡ μεγαλυτέρα διὰ τὸν ἄνθρωπον δυστυχία.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ὁ Μίλων.

Τὸ σπίτι τῆς Μερκίας παρουσίαζε μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς ἐκεῖνο τοῦ Μάρκου. Ἁπλότης ἀντικαθίστα τὴν πολυτέλειαν καὶ εἰρηνικὴ εὐμάρεια τὴν ἐπίδειξιν καὶ τὸ μεγαλεῖον. Ἀντὶ τοῦ πλήθους τῶν ἀέργων, φλυάρων καὶ κοσμικῶν πατρικίων, ὑπῆρχαν ὀλίγοι ἀθόρυβοι, ἀξιοπρεπεῖς φίλοι. Τὰ δὲ πλήθη τῶν δούλων ἀντεπροσωπεύοντο ἀπὸ μερικοὺς ἀπελευθέρους ἄνδρας καὶ γυναῖκας—καὶ αὐτοὺς Χριστιανούς—τακτικούς, καὶ ἀφωσιωμένους ψυχῇ καὶ καρδίᾳ εἰς τοὺς κυρίους ποὺ ὑπηρετοῦσαν. Ἀγαποῦσαν καὶ ἐσέβοντο τὸν Λούκιον καὶ τὴν Γαλατίαν, τοὺς κυρίους των, τὴν Μερκίαν ὅμως τὴν ἐλάτρευαν. Κάθε λέξις της ἦταν γι' αὐτοὺς ἕνας θησαυρός, κάθε πρᾶξίς της ἐγίνετο τὸ εὐχάριστον ἀντικείμενον τῶν συνομιλιῶν των, αἱ δὲ ἐπιθυμίαι της προελαμβάνοντο. Ἐθεώρουν εὐτύχημά των νὰ τὴν ὑπηρετοῦν καὶ ἦτο πολὺ εὐχάριστον γι' αὐτοὺς νὰ τοὺς διατάσσῃ. Ἡ γλυκεῖα εὐθυμία της, ἡ ἑλκυστικὴ της συμπάθεια, ἡ διαρκὴς της φροντὶς καὶ διὰ τὰς μικροτέρας των ἀνάγκας, ἡ ἔμφυτος τέλος προμάντευσις καὶ διάγνωσις τῶν αἰσθημάτων καὶ ἐπιθυμιῶν των, τοὺς ἔκαμε νὰ τὴν αἰσθάνωνται, ὅπως καὶ ἦτο, ὡς φύλακα ἄγγελον τῆς εὐημερίας των. Ὅλαι αἱ θλίψεις καὶ αἱ εὐχαριστήσεις των ἐνεπιστεύοντο εἰς αὐτήν, καὶ γιὰ ὅλους αὐτοὺς ἡ Μερκία ἐδείκνυε συνετὴν φροντίδα, ἀπήλαυε δὲ ἐκτιμήσεως θαυμαστῆς διὰ τὴν νεαρὰν ἡλικίαν της. Ἐπειδὴ ὁ κύκλος τῶν γνωστῶν καὶ φίλων της ἦτο στενός, ἡ δὲ καρδία της πολὺ πλατεῖα εἰς συμπάθειαν, ὥστε πολλὰ νὰ παρέχῃ, ὀλίγα δὲ νὰ λαμβάνῃ, ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν ἀνάγκην συμπαθείας καὶ παρηγορίας τὴν ἐλάμβαναν γενναιοδώρως. Δὲν εἶνε λοιπὸν δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ κανείς, διατί ἦταν τόσον ἀξιαγάπητος.

Ἡ θαλαμηπόλος της ἦταν μία κόρη ὀνομαζομένη Δεκάτη, ἡ ὁποία ἔτρεφε πρὸς τὴν Μερκίαν μεγάλην ἀφοσίωσιν ἀλλὰ καὶ μεγάλη ζήλεια, καίτοι σπανίως τὴν ἐφανέρωνεν. Ἕνας γλυκὸς λόγος ἢ μία θωπεία παρεχομένη εἰς ἄλλην τινὰ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀπηυθύνετο εἰς αὐτήν, ἦταν μία κοπτερὴ μαχαιριὰ γι' αὐτήν. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτά, ἡ πρὸς τὴν νεαράν της κυρίαν ἀφοσίωσις ἦταν ἀπεριόριστος.

Ἡ Μερκία εἰργάζετο εἰς τὸν ἀργαλειόν της μέσα εἰς τὸ ἄτριον, τὸ ὁποῖον ἦταν συγχρόνως τὸ δωμάτιον ὑποδοχῆς καὶ τὸ ἐργαστήριον τῆς οἰκογενείας. Ἦταν ἐπιπλωμένον μὲ ἁπλότητα ὄχι ὅμως καὶ μὲ πτωχείαν, καὶ ἐστολίζετο μὲ ἄνθη, φοίνικας καὶ πρασινάδας. Ἡ ἅρπα καὶ τὸ τύμπανον, τὰ μουσικὰ ὄργανα τῆς Μερκίας, ἦσαν ἐπάνω στὸν πέτρινο πάγγο, τοποθετημένα εἰς ἕνα μαξιλάρι κεντημένο, ἐπεξειργασμένο ἀπὸ τὰ λεπτὰ χέρια της.

Ἡ Μερκία ἔγνεθε καὶ συγχρόνως ὑπέψαλλε τὴν ἐπῳδὸν κάποιου χριστιανικοῦ ὕμνου, ποὺ ἤξευρεν ἀπὸ μνήμης (καίτοι οὗτος δὲν ἐνηρμονίζετο καὶ τόσον μὲ τὸ διαρκὲς καὶ μονότονον τὰκ-τὰκ τοῦ σφυριοῦ κάποιου γλύπτου ποὺ κατεσκεύαζεν ἕνα ἄγαλμα τοῦ Νέρωνος ἐκεῖ κοντά), ὅταν ἡ Δεκάτη ἦλθε νὰ ἀναγγείλῃ τὴν ἄφιξιν τοῦ Μίλωνος.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Εὗρῆκε τὴν θέσιν του.

Κατὰ τὴν γενομένην τὴν παρελθοῦσαν Δευτέραν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Ἀναθεωρητικῆς Βουλῆς, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεύς, εἰς τὸν βασιλικόν του λόγον, ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι «αἱ ἐσωτερικαὶ ὀξεῖαι ἀντιθέσεις, αἱ δημιουργηθεῖσαι κατὰ τὸ παρελθόν, θὰ λησμονηθῶσιν, ἵνα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀρρήκτως ἡνωμένος χωρήσῃ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἱστορικοῦ του προορισμοῦ» καὶ πρὸς τοῦτο ἐπεκαλέσθη «τὴν ἐπὶ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς ἀντίληψιν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ». Εἰς δὲ τὸ ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους διάγγελμά του πρὸς τὸν λαὸν ἔγραφεν, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαὸς «ἡνωμένος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοῦται νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια θὰ σκέπῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ».

Σημειοῦμεν τὸ εὐχάριστον γεγονός, ὅτι εἰς τὰ ἐπίσημα ταῦτα τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος ἔγγραφα εὑρίσκει τὴν θέσιν του καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, διότι ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ πολιτικοί μας ἄρχοντες μόνον τὸν Θεὸν ἀγνοοῦν εἰς τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔγγραφά των. Δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀποφεύγουν, διότι δὲν πιστεύουν, ἀλλὰ μᾶλλον διότι θέλουν νὰ εἶναι συνεπεῖς πρὸς ἑαυτούς. Ἐφ' ὅσον δηλαδὴ εἶναι ὀπαδοὶ τοῦ μίσους, τοῦ διχασμοῦ καὶ τῆς διαιρέσεως, φυσικὰ ἡ ὁμολογία τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης θ' ἀπετέλει ἀντίφασιν. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐννοοῦν νὰ λησμονήσουν τὴν ὀξεῖαν ἀντίθεσίν των, παρ' ὅλας τὰς βασιλικὰς παροτρύνσεις καὶ τὰς διαμαρτυρίας τοῦ λαοῦ, θὰ ἀγνοοῦν μὲν τὸν Θεόν, θὰ ἀγνοῇ δὲ καὶ ὁ Θεὸς καὶ αὐτοὺς καὶ τὸ ἔργον των, μέχρις ὅτου καμμία νέα ὀργὴ τοὺς ἐξυπνήσῃ.

Ἡ ὁμαδικὴ νοημοσύνη....... εἰς πτώχευσιν!

Ὁ μὲν ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας, ὁμιλῶν πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τὴν ἀγγλικὴν Βουλήν, ἔλεγεν ὅτι «δὲν ἀποτελεῖ τιμὴν διὰ τὴν ὁμαδικὴν νοημοσύνην τοῦ κόσμου, ὅτι σήμερον 18 ἔτη ἀφ' ὅτου ἔληξεν ὁ πόλεμος, εὑρισκόμεθα πάλιν ἐνώπιον τῶν αὐτῶν τρομακτικῶν προβλημάτων», τὰ ὁποῖα ἀπειλοῦν «τὴν ἐπανάληψιν, εἰς μεγαλυτέραν ἀκόμη κλίμακα, τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου ἐκείνου». Τὰ ἐκτυλισσόμενα δὲ ἐν Γενεύῃ γεγονότα ἐπιτείνουν τὴν ἀγωνίαν· καὶ ἡ προσεχὴς ἑβδομὰς θεωρεῖται κρίσιμος, διότι ἐνδέχεται νὰ προωθήσῃ τὴν κατάστασιν εἰς νέον εὐρωπαϊκὸν πόλεμον καὶ νέαν ἀνθρωποσφαγήν.

Ἀλλ' εἶναι ἐξόχως θλιβερὸν διὰ τὴν «πολιτισμένην» ἀνθρωπότητα φαινόμενον, ὅτι ἐνῷ αἰσθάνεται πόσον ἡ ὁμαδική της νοημοσύνη εἶναι χρεωκοπημένη, δὲν ζητεῖ ἄλλοθεν δύναμιν διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν δρόμον τῆς ὀρθοφροσύνης καὶ τῆς εἰρήνης. Ἡ δὲ δύναμις αὐτὴ παρέχεται ἀπὸ τὸν Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τὴν Σοφίαν τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν ἀγνοεῖ, τὸν παραβλέπει, τὸν πολεμεῖ μὲ τὸν παράφρονα ἐγωϊσμόν του ὁ σημερινὸς τῆς Εὐρώπης πολιτισμός.

Ἡ θυσία τοῦ αἵματος εἰς τὴν ταχύτητα.

Ἡ στατιστικὴ τῆς τροχαίας κινήσεως τῶν Ἀθηνῶν μαρτυρεῖ ὅτι εἰς ἕνα ἔτος ἔβαψαν μὲ τὸ αἷμά των τοὺς δρόμους καὶ τοὺς τροχοὺς τῶν συγχρόνων μέσων τῆς συγκοινωνίας—καὶ κυρίως τῶν αὐτοκινήτων—889 ἄνθρωποι. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐφονεύθησαν ἓξ χιλιάδες καὶ ἐτραυματίσθησαν 200 χιλιάδες. Καὶ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἐφονεύθησαν ἀπὸ τοὺς ταχεῖς τροχοὺς 36 χιλιάδες, ὅσοι Ἀμερικανοὶ ἐφονεύθησαν ἐν συνόλῳ κατὰ τὸν τελευταῖον παγκόσμιον πόλεμον!

Ὅταν σκέπτεται κανείς, ὅτι ἡ ταχύτης καὶ ἡ πρόοδος ἀπαιτεῖ τόσον ἀνθρώπινον αἷμα, ἄγεται νὰ ἐρωτήσῃ, ἂν αὐτὸ εἶναι πρόοδος ἢ ὀπισθοδρόμησις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἂν ἡ εὐκολία τῶν μὲν ἀξίζει ὅσον ἡ ζωὴ τῶν ἄλλων. Ἀλλ' ἀσχέτως πρὸς τὴν ἄποψιν αὐτήν, εἶναι γεγονός, ὅτι ἡ σημερινὴ τεχνικὴ πρόοδος καὶ ἡ τάσις τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἄνευ ὁρίου ταχύτητα, ἐδημιούργησεν ἕνα ἴλιγγον, ἕνα ψυχικὸν σκοτισμόν, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἀδιαφορεῖ διὰ τὴν ἔχτην ἐντολήν, διὰ τὸν φόνον καὶ τὸ αἷμα. Διότι, ἀναντιρρήτως, ἐὰν οἱ ὁδηγοὶ τῶν τροχοφόρων ἦσαν πραγματικοὶ Χριστιανοί, τρέμοντες μή ποτε γίνουν φονεῖς, καὶ ἂν τὰ νεώτερα Κράτη δὲν ἔδιδαν τόσην ἀμνηστείαν εἰς τοὺς φονεύοντας τροχούς, τὰ ἐξ αὐτοκινήτων δυστυχήματα θὰ ἦσαν ἐλάχιστα, ἡ δὲ πρόοδος θὰ ἦτο πολὺ ἀνθρωπινωτέρα.

Ἡ πίστις εἰς τὸ θαῦμα.

Εἰς τὴν διάλεξίν του, περὶ τῆς ὁποίας ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον καὶ εἰδικῶς περὶ τῆς πίστεως εἰς τὸ θαῦμα, ὁ καθηγητὴς τῆς Φυσικῆς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου Max Planck, *λέγει καὶ τὰ ἀκόλουθα:*

«Σύμφωνα μὲ τὰ νεώτερα πορίσματα τῆς ἐπιστήμης, θ' ἀνέμενε κανείς, ὅτι ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως καὶ ἡ συνεχὴς διάδοσις αὐτῆς εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, θὰ ἐξησθένιζεν αἰσθητῶς καὶ βαθμιαίως τὴν πίστιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ θαῦμα. Συνέβη ὅμως τὸ ἐντελῶς ἀντίθετον. Διότι ἀκριβῶς εἰς τὴν ἐποχήν μας, κατὰ τὴν ὁποίαν παρατηρεῖται τοιαύτη καὶ τοσαύτη πρόοδος εἰς τὰς ἐπιστήμας, βλέπομεν συγχρόνως νὰ ὀγκώνεται τὸ ρεῦμα τῶν ἀνθρώπων τῶν πιστευόντων εἰς τὸ θαῦμα καὶ νὰ δημιουργῆται κίνησις λαμβάνουσα διαφόρους μορφάς. Ὁ κύκλος τῶν πιστευόντων, μορφωμένων καὶ μή, συνεχῶς ἐπεκτείνεται, μολονότι ἡ πίστις εἰς τὸ θαῦμα ἐπολεμήθη μετ' ἰδιαζούσης ἰσχυρογνωμοσύνης καὶ ἀπὸ τῆς ἐπιστημονικῆς πλευρᾶς, ἐνῷ ἐξ ἀντιθέτου ἀπέτυχον παταγωδῶς αἱ ἀπὸ ἐτῶν καταβαλλόμεναι προσπάθειαι ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸν σύνδεσμον τῶν Μονιστῶν (Σημ. Ζωῆς: πρόκειται περὶ συνδέσμου ὀπαδῶν τοῦ Χαίκελ πρὸς διάδοσιν τοῦ ἀθέου ὑλισμοῦ μεταξὺ τοῦ λαοῦ) καὶ μὲ τὰ γραλιστικὰ καὶ ἄλλα ὑλιστικὰ διὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς ζωῆς κηρύγματά των, ἠθέλησαν νὰ δημιουργήσουν μίαν κοσμοθεωρίαν, στηριζομένην ἐπὶ καθαρῶς ἐπιστημονικῆς βάσεως, διὰ νὰ συμπαρασύρουν οὕτως πρὸς τὰς ὑλιστικάς των ἀντιλήψεις τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ».

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ„

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ, τεῦχος Β'.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΑΥΤΗΣ

Ὑπὸ **Π. Ν. Τρεμπέλα**

Τὸ β' τοῦτο τεῦχος τῶν Ἀπολογ. Μελετῶν ἐξετάζει τὸ φαινόμενον τῆς ζωῆς καὶ τὰς πρὸς ἐξήγησιν αὐτῆς ἐπιστημονικὰς θεωρίας, τὸ ζήτημα τῆς γενέσεως τῆς ζωῆς καὶ τὰς ἐπ' αὐτοῦ ἐρεύνας καὶ συζητήσεις καί, τέλος, τὴν πρώτην ἀρχὴν τῆς ἐν τῇ γῇ ζωῆς. Πάντα ταῦτα ἐκτίθενται μὲ πολλὴν ἀντικειμενικότητα καὶ σαφήνειαν, ἐπὶ τῇ βάσει πραγματικῶν ἐπιστημονικῶν δεδομένων, διὰ νὰ δειχθῇ ἐν τέλει πόσον ἀσύστατοι εἶνε αἱ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὑλιστικαὶ θεωρίαι.

Σελίδες 158. Τιμᾶται ἄδετον δρ. 15, πανόδετον δρ. 30. Προστίθενται διὰ ταχυδρομικὰ ἐπὶ συστάσει Ἐσωτερικοῦ δρ. 9 διὰ τὰ ἄδετα, δρ. 11 διὰ τὰ πανόδετα. Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν τὰ ταχ)κὰ εἶνε περίπου τριπλάσια. Πᾶσα παραγγελία μετὰ τοῦ ἀντιτίμου στέλλεται πρὸς τὸ Βιβλιοπωλεῖον τῆς «Ζωῆς», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας. Ὁ αὐτὸς ὁμιλεῖ καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5.

Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος.

Ἁγ. Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· ἱεροδ. Χαραλ. Δέδες ἐν Χανίοις· ἱεροδ. Πάμφιλος Παπαγιάννης ἐν Ἡρακλείῳ· Λάζαρος Χατζηθέμελις ἐν Κύπρῳ· Ἀλέξ. Γκανιάτσος ἐν Σέρραις· Ἀθαν. Φραγκόπουλος ἐν Ἰωαννίνοις· Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου)· Κωνστ. Χρόνης ἐν Βεροίᾳ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Ναούσῃ· Περ. Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῃ· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Ἀκαρνανίᾳ καὶ Δ. Παπαδημητρίου ἐν Ἡρακλείῳ.

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι